

Usklajevanje naravnih procesov in družbenih prioritet je kompleksen izziv za sodobno gozdarsko stroko

Gozdove ključno zaznamuje človekov vpliv. Osrednji izzivi gospodarjenja z gozdovi so v veliki meri posledica človekove dejavnosti: gozdni požari so pogosto antropogenega izvora, prenamnožitve podlubnikov se pojavljajo v gozdovih, kjer so v preteklosti pospeševali smreko, propadanje jelke v prejšnjem stoletju je verjetno povzročilo lokalno onesnaženje zraka, tujerodne rastline in bolezni v gozdove vstopajo z mednarodnim transportom in se pogosto širijo z delovnim orodjem in stroji. Pragozdne ostanke in gozdne rezervate je iz gospodarjenja izločil človek, velika gozdnatost Slovenije pa je v veliki meri posledica opuščanja kmetijstva in koncentracije prebivalstva v urbanih območjih.

V preteklosti so bile družbene potrebe in pričakovanja do gozdov povezane predvsem z zagotavljanjem lesa, danes pa je stanje drugačno. Zahteve in potrebe javnosti in lastnikov gozdov do gozda naraščajo, so vse bolj pestre, pritiski na gozd in gozdni prostor pa se večajo - povečuje se pomen ekoloških in socialnih vlog gozda ter občutljivosti javnosti na posege, zlasti sečnjo in spravilo lesa. Želje in težnje javnosti po vplivu in nadzoru nad gospodarjenjem z gozdovi so vse bolj izrazite.

Družbene in strokovne zahteve do gozdov, ki se odražajo v kompleksnosti zakonodaje in predpisov predstavljajo velik izziv za vse ravni načrtovanja, zlasti pa za lastnike gozdov in revirne gozdarje pri praktičnem gospodarjenju z gozdovi. Hkrati so zaradi podnebnih sprememb gozdovi vse ranljivejši, ključna postaja skrb za odpornost gozdov in zmanjševanje tveganj pri gospodarjenju z gozdovi.

Preveč hkratnih in pogosto tudi nasprotujočih prioritet pri gospodarjenju lahko vodi v pasivnost in neukrepanje, kar lahko dolgoročno prinese škodo ali neizkoriščanje potencialov gozdnih rastišč in s tem manjše koristi, ki jih gozdovi nudijo družbi. Pri postavljanju prioritet in razvoju ukrepov ima osrednjo vlogo gozdarska stroka, ki mora tudi v sodobni družbi ohraniti svojo vlogo "moderatorja" med naravnimi in družbenimi procesi.

Cilji in razvojne prioritete gospodarjenja z gozdovi morajo temeljiti na prehodnih analizah ter jasnih in preverljivih ukrepih. Zato so podpora znanstveno raziskovalnemu delu in publiciranju, spodbujanje na podatkih in študijah temelječih rešitev, vzpostavljanje novih poskusnih objektov v gozdovih, razvoj novih tehnologij, ter digitalizacija in prenos rezultatov analiz in novih spoznanj v prakso pomembnejši kot kadar koli.

Boris RANTAŠA in dr. Aleš POLJANEC